

Op 14 januari ging het over bijzondere vondsten uit Cadzand. Het strand van Cadzand is al decennia geliefd als zoekplaats voor haaien- en roggentanden. Deze stammen uit een flink deel van het tertiair en wel van het eoceen tot en met het plioceen.

Jaap en Teunie komen er al sinds 1980. De situatie is in de loop der jaren dramatisch verslechterd. Op slechts een klein deel van het strand is nog wat te vinden. In het verleden zijn veel mooie vondsten gedaan.

Deze avond ging in het bijzonder over vondsten anders dan tanden of andere resten van kraakbeenvissen.

Ook buiten beschouwing bleven de microfossielen, die thuis, uit op het strand verzameld gruis, onder de microscoop zijn uitgezocht.

Wat blijft er dan nog over?

1. De zwinwachters: dit is de romantische benaming van platte eocene zandstenen die voornamelijk bij het Zwin bij tijd en wijle in grote hoeveelheden zijn (waren) aan te treffen.
2. Fossiele krabben. Te vinden tussen de fosforietknollen.
3. Fosforietkernen van schelpen en slakken
4. Fossiele schelpen, slakken, scaphopoden en brachiopoden
5. Botfragmenten van (zee)zoogdieren, vaak aangezien voor versteend hout
6. Tand en kiezen van (zee)zoogdieren
7. Versteend hout (zeldzaam)
8. Incidentele vondsten
9. Problematica.

De Zwinwachters

In deze glauconiet bevattende zandstenen komen we van alles tegen. Graafsporen, schelpen, slakken maar ook af en toe een roggentand of een haaiantand.

Een mooie opsomming van de schelpen staat in het boek 'Fossiele schelpen van de Nederlandse Kust'. Wat we ook af en toe aantreffen waren stenen met bolvormige insluitsels, waarvan we jaren lang niet wisten wat het was.

Tot er een bijzondere vondst verscheen op de website van de Werkgroep Tertiaire en Kwartaire Geologie (WTKG) waarin werd vermeld dat het om sponzen ging.

Zie www.wtkg.nl

Bij nader onderzoek onder de microscoop vonden we zelf ook exemplaren met zichtbare sponsnaalden.

De vondsten vermeld bij de WTKG zijn opgenomen in de collectie van de Zeeuwse Academie van Wetenschappen.

Zwinwachter met sponsjes
Ouderdom: eoceen
Vindplaats: strand bij het Zwin
Collectie: J.Dreef

Zwinwachter met slakjes
Ouderdom: eoceen
Vindplaats: strand bij het Zwin
Collectie: J.Dreef

Fossiele krabben

De vondsten betreffen schilden van *Coeloma* en *Harpactocarcinus*. Het boekje Strandfossielen van Cadzand en Nieuwvliet-Bad wijdt er een hoofdstuk aan.

Verder een spriet van een kreeftachtige in een fosforietknol en een schachtje van een langoustine, los, prachtig zwart glanzend.

Fosforietkernen

Kernen van schelpen en gastropoden worden vaak niet meegenomen door verzamelaars en zijn vooral in de Zwarte Polder nog wel te vinden.

Een bijzondere vondst is die van een *Parapholas* cf *subtripartita*.

Fossiele schelpen, gastropoden, scaphopoden en brachiopoden

Fraai zijn versleten eocene schelpen vol met gaten van de boorspons *Cliona*.

Verder komt er een breed scala voor aan materiaal, waarvan Jaap een eocene *Veniricor planicosta* liet zien van wel 8 cm groot.

Bekoorlijke *Trivia*'s en een enkele *Monetaria moneta*, de laatste werd in de VOC tijd gebruikt als betaalmiddel.

Fraai zijn ook de wenteltrapjes (*Epithonium* sp.) die soms kunnen worden gevonden, de grot bij kasteel Rozendaal is er mee bekleed.

De olifantstandjes (*Dentallium*) die zo af en toe worden aangetroffen, behoren tot de Scaphopoda.

(Recente) zeeëgels of restanten hiervan.

Het zeeboontje of tewel de Echinocyamus pulsilus komt soms massaal voor
Vooral bij zwart aanspoelsel van planten of veenresten.

We vermoeden dat een flink deel recent is, een beperkt deel zal uit het eemien stammen. Ze zijn er ook ouder want ik heb wel eens een zwarte fosforietkern ervan gezien, gevonden bij het Zwin.

Botfragmenten van (zee)zoogdieren

- gehoorbeentjes van dolfinen en walvissen, zowel bulla als periotica.
- tussenwervelschijven of wel epifysen (veelal brokstukken)
- Verder vaak zwaar verkiezelde niet nader te determineren botfragmenten

Tanden en kiezen van (zee)zoogdieren

- Potvstanden, veelal fragmenten
- dolfijntand
- paardenkies
- kiezen van schapen en runderen
- kies van een bever

Versteend hout

In de loop der jaren hebben Jaap en Teunie een paar stukjes gevonden, waarvan 1 stuk bijna totaal bestaat uit opgevulde boorgaten van vm. een paalworm.

Incidentele vondsten

- Een solitair koraal lijkend op een Parasmilia, vermoedelijk uit het mioceen.
Opm: in het gruis worden kleine koralen gevonden van de soorten Turbinolia en Sphenotrochus.
- een fragment van een ammonietwinding, vermoedelijk afkomstig het Albien van de Franse Kanaalkust.
- een brachiopode Productus afkomstig van de kolenkalk die gebruikt wordt voor de kustverdediging.
- een stukje schildpadpantser

Problematica

Er zijn natuurlijk heel wat vondsten die vraagtekens opwerpen.

Hier aandacht voor één groep.

Het betreft zwarte langwerpige stukken met een oppervlaktestructuur opgebouwd door ronde tot zeshoekige buisjes.

Sommigen denken dat het om koralen gaat, een andere enthousiasteling denkt aan een spons.

Zelf heb ik een stuk dat toevallig over de lengte is gebroken en dan lijkt het erg op een alg en wel Dactylopora cylindracea afgebeeld in het boekje Bassin de Paris.

Problematicum
Vm. de alg Dactylopora
cylindracea
Vindplaats, strand Zwarte Polder
Collectie: J.Dreef

Problematicum
Een ander stuk, dat de
oppervlaktestructuur laat zien
Vindplaats: strand Zwarte Polder
Collectie: J.Dreef

Literatuur:

- Strandfossielen van Cadzand en Nieuwvliet-Bad door T.Lindemann c.s.
- Fossielen uit het 4-e havendok bij Kallo België door J.Ottema en W.in't Hout
- www.wtkg.org
- De fossiele schelpen van de Nederlandse kust door P.W. Moerdijk c.s.
- Guides Géologiques Régionaux: Bassin de Paris door Ch.Pommerol en L.Feugueur

J.D.